

HALK SAĞLIĞI UZMANLARI DERNEĞİ

1-31 Ocak Serviks Kanseri Farkındalık Ayı Bilgi Notu

Serviks kanseri, dünya genelinde kadınlarda en sık görülen dördüncü kanserdir. Serviks kanseri için başlıca etken Human Papilloma Virüs (HPV) enfeksiyonudur. Özellikle HPV 16 ve 18 tipleri vakaların önemli kısmından sorumludur. Yüksek riskli HPV enfeksiyonları serviks kanserlerinin %70'ten fazlasından sorumludur (1). Serviks kanseri, gelişimi açısından birkaç yıllık bir süreçte; serviks üzerinde veya çevresindeki hücrelerde anormal hücrel değişikliklerin meydana gelmesi ile ortaya çıkmaktadır. Kanser oluşmadan önce ortaya çıkan bu erken hücrel değişiklikler displazi veya servikal intraepitelyal neoplazi (CIN) olarak adlandırılmaktadır (2).

Serviks kanseri önemli ölçüde önlenabilen ve erken teşhis edildiğinde yüksek oranda tedavi edilebilir bir kanser türüdür. Bu bağlamda, Ocak Ayı, Serviks Kanseri Farkındalık Ayı olarak belirlenmiş olup dünyanın birçok ülkesinde hastalığa dikkat çekmek üzere farkındalık etkinlikleri düzenlenmektedir. Ülkemizde de farkındalık etkinlikleri düzenlenmekte olup kanser tarama programları tanıtılarak bu konuda toplumun bilinçlendirilmesi, programlara toplum katılımının artırılması amaçlanmaktadır (3).

Serviks kanserinin önlenmesinde ve kontrolünde; bağışıklama ve tarama temelli yaklaşımlar, hastalık yükünün azaltılmasında temel stratejiyi oluşturmaktadır. Bu strateji kapsamında topluma HPV aşısı ve tarama programları hakkında kanıta dayalı bilgilendirme yapmak, aşı yaptırmayı teşvik etmek ve taramaya toplum katılımını artırmak, sağlık profesyonellerinin temel sorumlulukları arasındadır. Ayrıca kültürel, sosyal ve bilişsel engelleri dikkate alan etkili iletişim stratejileri geliştirilmesi, bireylerde serviks kanseri farkındalığının artırılmasında ve önlenbilir ölümlerin azaltılmasında önemli katkı sağlayacaktır.

HALK SAĞLIĞI UZMANLARI DERNEĞİ

Serviks kanserinin önlenmesinde ve kontrolünde (1,5);

- **HPV aşıları**, güvenliği ve etkinliği bilimsel olarak kanıtlanmış en etkili yöntemdir. Sağlık profesyonellerinin, bu konuda doğru bilgi sunması, aşının teşvik edilmesinde kritik öneme sahiptir. HPV aşısı, 9-15 yaş arasında uygulanmaya başlamış kişilerde iki doz olarak, 15-26 yaş arasında aşılanmaya başlanmış kişilerde ise üç doz olarak uygulanması önerilmektedir.
- HPV aşılmasına ek olarak, HPV enfeksiyonunun önlenmesi ve serviks kanseri riskinin azaltılmasında sigara kullanımından kaçınılması, kondom kullanımı ve gönüllü erkek sünneti gibi **koruyucu davranışsal müdahaleler** önem taşımaktadır.
- Serviks kanseri, **etkin tarama programları** sayesinde erken evrede saptanabilmektedir.
- Türkiye’de ulusal tarama programı kapsamında ücretsiz olarak **30–65 yaş** arası kadınlara **5 yılda bir HPV-DNA testi** uygulanmaktadır. Tarama sonuçlarına göre uygun yönlendirme ve izlem kanser gelişimini büyük ölçüde engellemektedir.

Özetle, serviks kanseri doğru korunma stratejileri ve düzenli tarama ile önlenabilir bir halk sağlığı sorunudur. Ülkemizde HPV aşısının 15 yaş altı kız ve erkek çocuklarına ücretsiz olarak sunulabilmesi için Genişletilmiş Bağışıklama Programı’na eklenmesi korunma stratejisi için önem taşımaktadır. Sağlık profesyonelleri aracılığıyla toplumun farkındalık düzeyinin yükseltilmesi ve koruyucu programlara aktif katılımının sağlanması, serviks kanserine bağlı morbidite ve mortalitenin azaltılmasında belirleyici rol oynamaktadır.

HASUDER Bulaşıcı Olmayan Hastalıklar Çalışma Grubu adına Doç.Dr.Zeynep Meva Altaş tarafından hazırlanmıştır.

HALK SAĞLIĞI UZMANLARI DERNEĞİ

KAYNAKÇA

- 1) World Health Organization (WHO). Cervical cancer. WHO Fact Sheet. Güncellenme tarihi: 2 Aralık 2025. Erişim tarihi: 22 Ocak 2026. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/cervical-cancer>
- 2) American College of Obstetricians and Gynecologists (ACOG). *Cervical Cancer (Serviks Kanseri) – Frequently Asked Questions*. ACOG web sitesi. Güncellenme tarihi: Ekim 2023; Son gözden geçirme: Haziran 2025. Erişim tarihi: 22 Ocak 2026. <https://www.acog.org/womens-health/faqs/cervical-cancer>
- 3) T.C. Sağlık Bakanlığı, Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü. 1-31 Ocak Serviks Kanseri Farkındalık Ayı. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü web sitesi. Erişim tarihi Ocak 22, 2026. <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/haberler-kanser/1-31-ocak-serviks-kanseri-farkindalik-ayi.html>
- 4) T.C. Sağlık Bakanlığı, Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü. *Kanser taramaları*. Erişim tarihi: 22 Ocak 2026. <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/kanser-taramalari.html>
- 5) CDC. HPV Vaccination Recommendations. Erişim adresi: <https://www.cdc.gov/vaccines/vpd/hpv/hcp/recommendations.html>. Erişim tarihi: 29.01.2026.